

Czyj jest ten kawałek podłogi?

Wyniki testów dyskryminacyjnych, spisu bezdomnych uchodźców oraz badania jakościowego bezdomności ukrytej.

Dr Kinga Wysienska

Projekt “Badanie zagrożeń integracji migrantów przymusowych w Polsce” współfinansowany został ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców oraz budżet państwa.

Uchodźcy doświadczają wykluczenia mieszkaniowego i bezdomności. Co więcej, skala tego zjawiska jest alarmująca – według szacunków ekspertów, jedynie 20% uchodźców mieszkających w Polsce ma zabezpieczone potrzeby mieszkaniowe.

Przyczyn takiego stanu rzeczy upatruje się w splocie trzech czynników:

- niskim poziomie integracji ekonomicznej,
- dyskryminacji ze strony właścicieli mieszkań,
- niewystarczającej podaży tanich mieszkań oraz gminnych lokali socjalnych i komunalnych

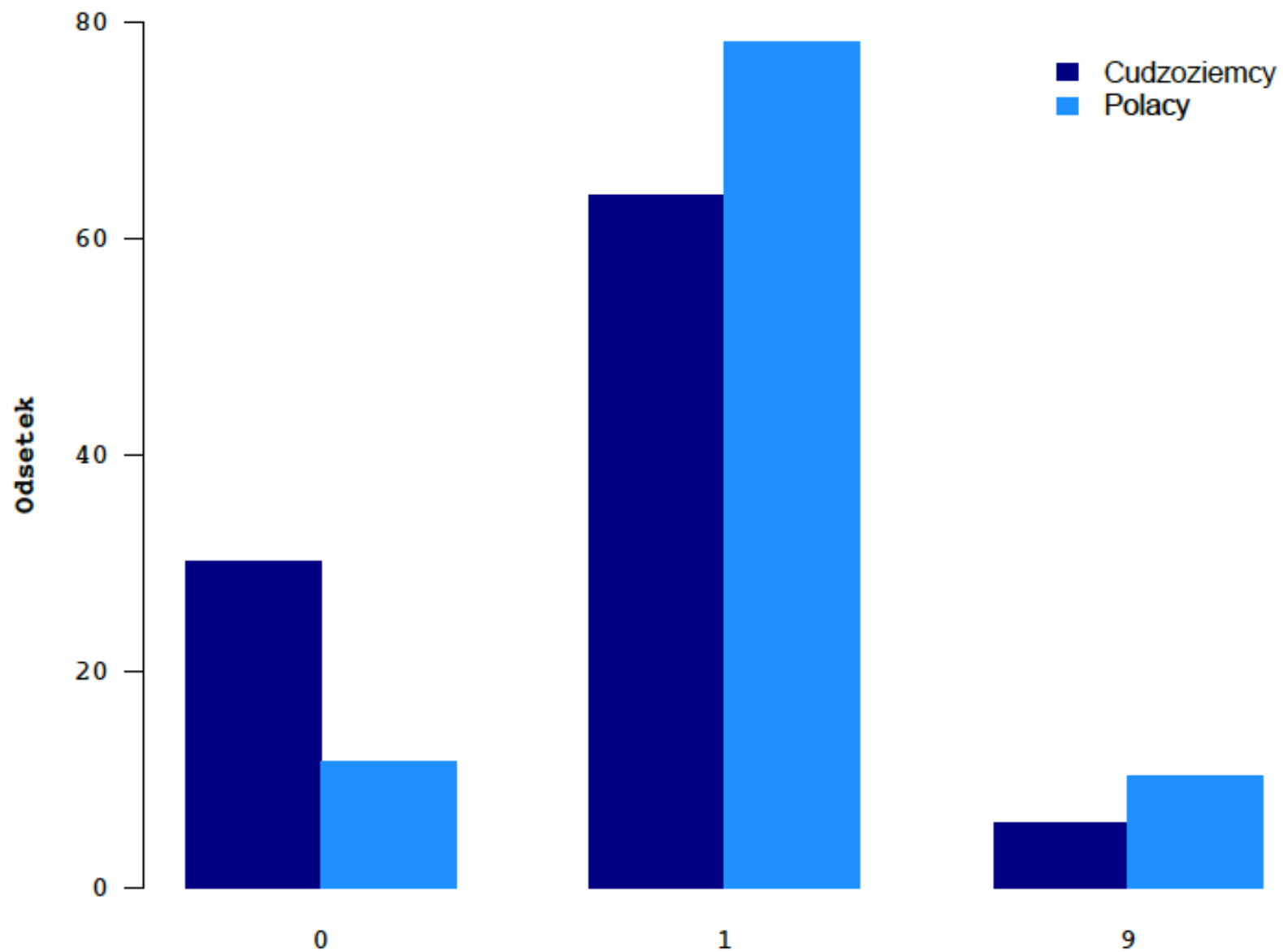
(do czego przyczynia się między innymi brak odpowiednich rozwiązań strukturalnych i prawnych).

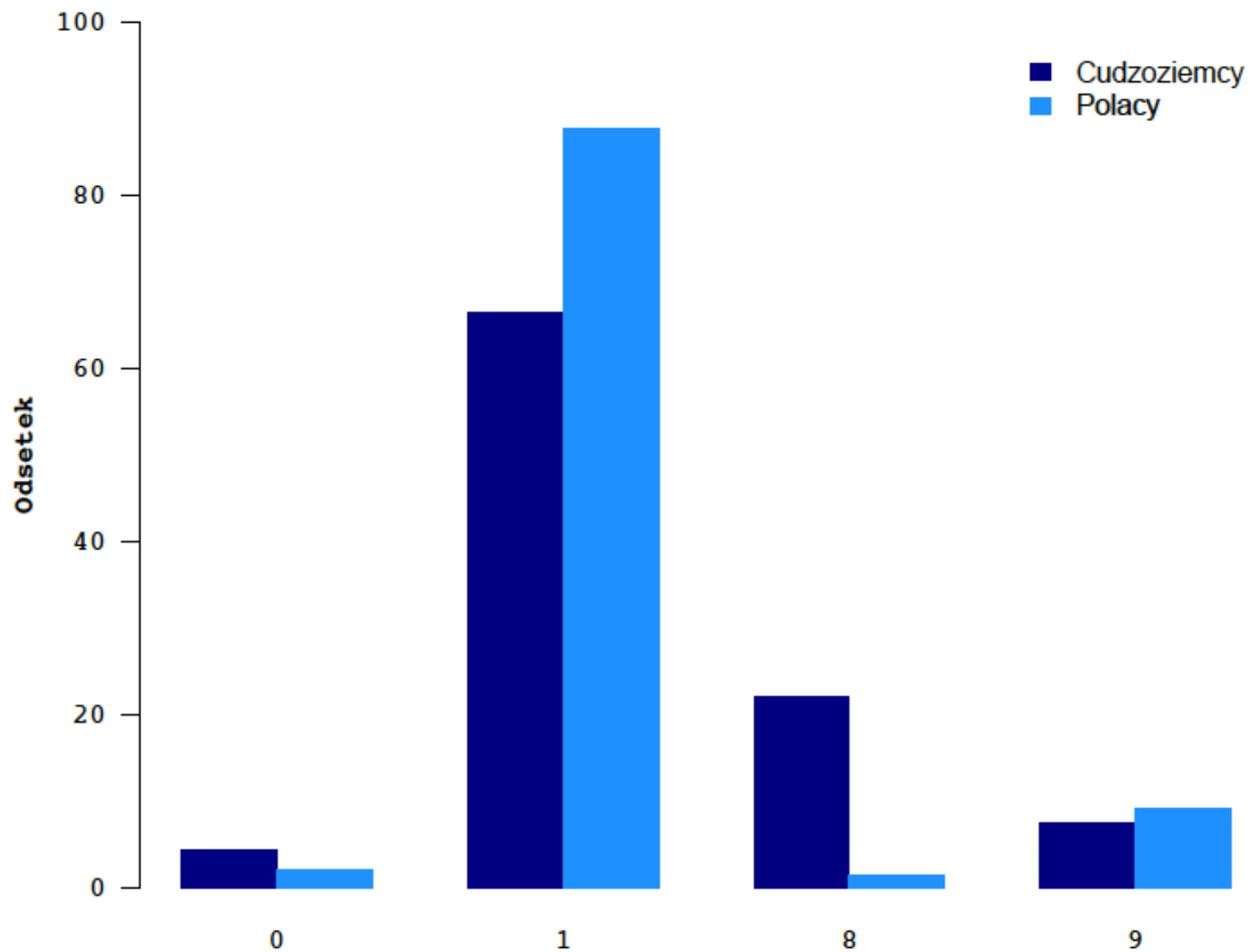
Pytania badawcze:

- Czy uchodźcy są systematycznie dyskryminowani przez wynajmujących właścicieli mieszkań?
  - Jeśli tak, to jaka jest skala tego zjawiska?
  - Czy i jakie grupy uchodźców są szczególnie narażone na nierówne traktowanie ze strony wynajmujących?
-

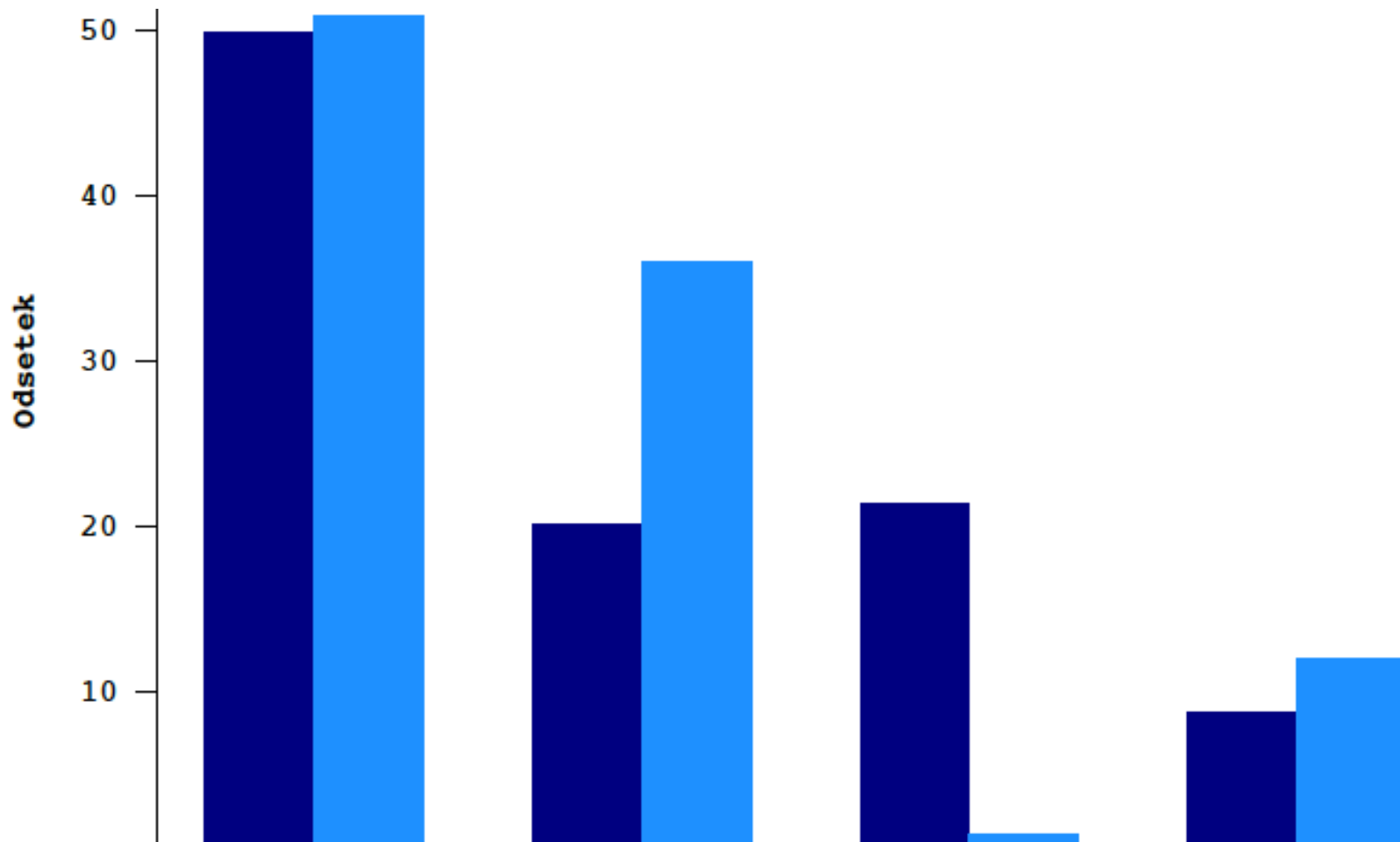
Czy ogłoszenie nadal aktualne?

Umowa najmu?

Możliwość zameldowania

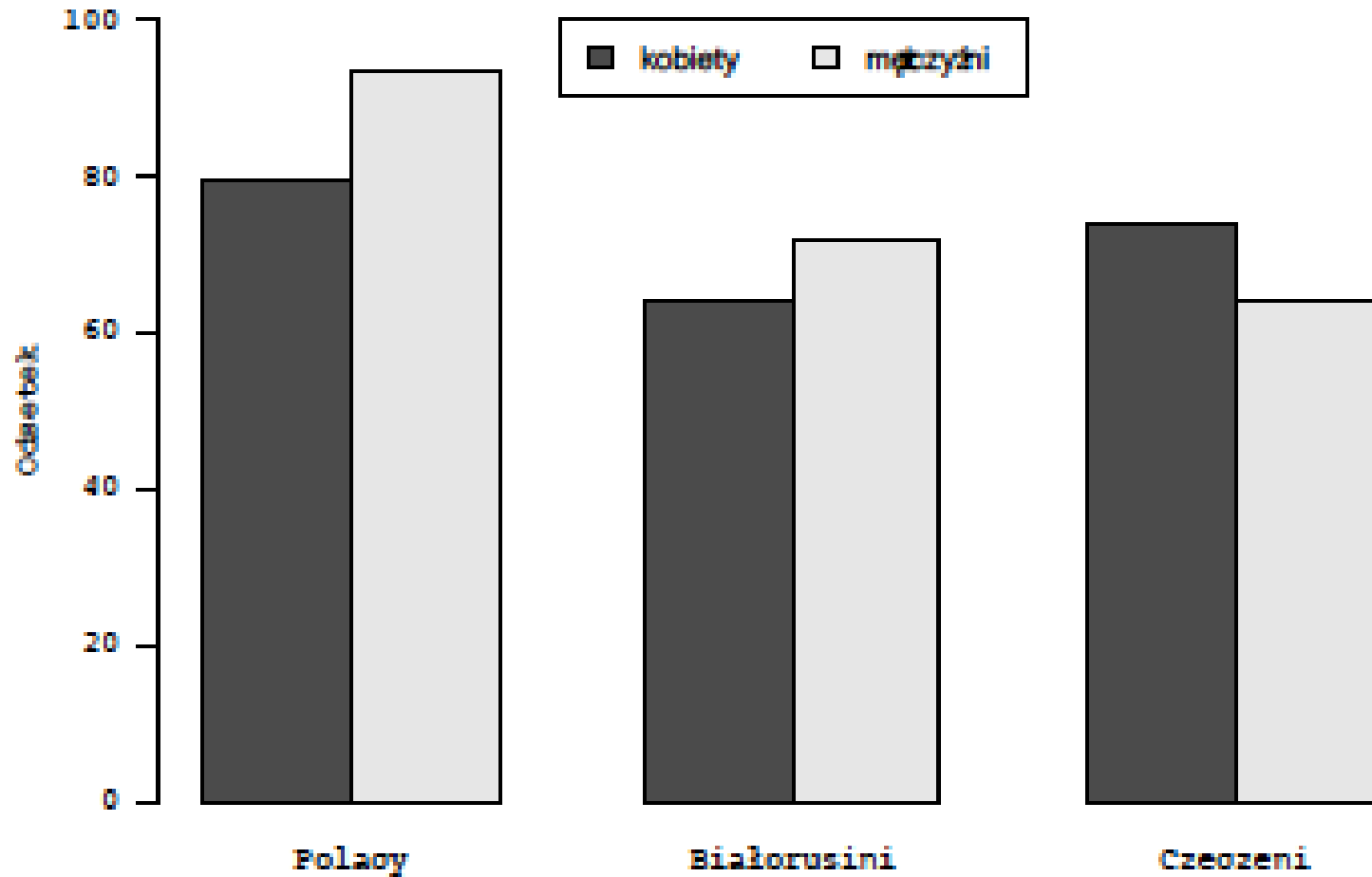
Szansa mężczyzny na otrzymanie odpowiedzi pozytywnej stanowi 145,1% analogicznej szansy kobiety o tym samym pochodzeniu, jest więc o 45,1% większa niż analogiczna szansa dla kobiety o tych samych charakterystykach (pochodzeniu narodowo-etnicznym).

Białorusini mają 31,3% analogicznej szansy dla pytających o polskim pochodzeniu (czyli o 68,7% mniejszą szansę wynająć mieszkanie niż Polacy), z kolei Czeczeni – 31,5% (czyli o 68,5% mniejszą szansę wynająć mieszkanie niż Polacy).

Oszacowanie efektu interakcji między narodowością i płcią w modelu regresji logistycznej

Efekt interakcji między płcią a narodowością jest w wypadku mężczyzn Czechenów statystycznie istotny.

„Atut” bycia mężczyzną w wypadku Czechenów jest szczególnie osłabiony przez ich pochodzenie etniczne, takie osłabienie jest jednak słabsze w wypadku Białorusinów.

W wypadku czecheńskich mężczyzn nie ich „czecheńskość” czy „męskość” decyduje o decyzji wynajmujących, ale fakt bycia „czecheńskim mężczyzną”.

- Dyskryminacja uchodźców ma charakter systematyczny – wynajmujący mieszkanie w co najmniej 22% sytuacji wybierze najemcę polskiego.
  - Kobiety mają mniejsze szanse na znalezienie mieszkania niż mężczyźni.
  - Kobiety uchodźczynie są traktowane gorzej niż kobiety Polki, ale w wypadku wyboru między kobietą Polką a nie-Polką, preferencja dla Polek nie jest tak silna jak preferencja dla najmujących Polaków w parze z nie-Polakiem.
-

- Płeć działa inaczej w zależności od narodowości – **bycie czeczeńskim mężczyzną zdecydowanie zmniejsza szansę na znalezienie mieszkania**, bycie białoruskim mężczyzną również to prawdopodobieństwo zmniejsza, ale w tym wypadku cały czas silniejszy jest efekt bycia mężczyzną, niż bycia niepolskim mężczyzną.
  - **Status rodzinny uchodźców nie wpływa** na ich szanse na znalezienie mieszkania.
  - Biorąc pod uwagę wszystkie uwzględnione cechy (narodowość, płeć i bycie kobietą lub mężczyzną danej narodowości), porządek preferencji wynajmujących wygląda następująco: **Polak > Polka, Czeczenka, Białorusin > Białorusinka, Czeczen.**
-

Gdzie i jak zatem mieszkają uchodźcy?

- Spis bezdachowych i bezmieszkańczych uchodźców
    - bezdomność PIT – dotyczy liczby bezdomnych jednostek i rodzin w danym punkcie czasowym (jest tzw. miara stanu)
  - Nie mówi zbyt wiele o
    - występowaniu bezdomności w czasie – opisuje rozmiar bezdomności (populacji bezdomnej w porównaniu do całości populacji) w danym okresie (na przykład roku);
    - przepływie – o nowych osobach, które dotknęła bezdomność w danym okresie, i tych, które z niej wyszły, uwzględniając tym samym napływ i odpływ bezdomnych.
-

- Miara PIT służy określeniu liczby niezbędnych punktów kryzysowych (noclegowni i schronisk)
  - Miara występowania służy określeniu środków potrzebnych na system wsparcia bezdomnych
  - Miara przepływu jest niezbędna dla ewaluacji efektywności podejmowanych działań
-

Marzec 2013

W lokalizacjach niemieszkalnych nie zidentyfikowano żadnych bezdomnych uchodźców.

W miejscach zinstytucjonalizowanego wsparcia bezdomnych zidentyfikowano czterech cudzoziemców – migrantów zarobkowych, w tym trzy kobiety i jednego mężczyznę. Jedna z tych osób przebywała w Polsce nielegalnie. Trzy osoby przebywały w Polsce mniej niż 2 lata, jedna osoba ponad 15 lat. Trzy osoby pochodziły z krajów Unii Europejskiej, jedna była obywatelem kraju Państw Trzecich.

Marzec 2013

W miejscach zinstytucjonalizowanego wsparcia bezdomnych:

- zidentyfikowano 7 osób, z czego 5 osób miało status uchodźcy lub przyznaną ochronę uzupełniającą, 1 osoba była w trakcie procedury o nadanie statusu uchodźcy, a 1 miała zgodę na pobyt tolerowany
  - 1 osoba była z Czeczenii, 3 z Nigerii (przy czym jedna osoba to dziecko), 2 z Białorusi, a 1 ze Sri Lanki
  - 2 osoby twierdziły, że czekają na przydział lokalu komunalnego lub socjalnego, przy czym jedna z nich miała jedynie zgodę na pobyt tolerowany
  - 4 osoby przebywały w Polsce powyżej 7 lat, jedna 4 miesiące, a dwie były w Polsce od 2 lat
  - 4 osoby to mężczyźni, a 3 kobiety; 3 osoby nie miały ukończonych 24 lat
  - w przypadku czterech osób bezdomność miała charakter długotrwały.
-

Marzec 2014

W miejscach zinstytucjonalizowanego wsparcia bezdomnych zidentyfikowano:

- 2 osoby z grupy docelowej, przy czym były to te same osoby, z którymi rozmawiano rok wcześniej
- 4 migrantów z Ukrainy i Rosji.

Rozmowy z pracownikami miejsc pozwoliły ustalić, że cudzoziemcy (w tym uchodźcy):

- korzystają z pomocy rzeczowej, tam gdzie takowa jest oferowana (Hospicjum Św. Krzyża)
  - korzystają ze schronisk i noclegowni (przy czym w wielu miejscach, pracownicy nie potrafią powiedzieć nic o statusie pobytowym obcokrajowców).
-

Wiele miejsc nie jest przygotowanych na obsługę cudzoziemców

- z cudzoziemcami często nikt z pracowników nie rozmawia, bo nie potrafi
  - osobne sale dla kobiet i mężczyzn są często fikcją
  - pytanie o dietę wywołuje zazwyczaj rozbawienie.
-

Uchodźcy i migranci są specyficzną grupą bezdomnych, którzy ze względu na cechy kapitału społecznego, jakim dysponują, wymykają się klasycznym metodom badania i popadają zazwyczaj w bezdomność ukrytą.

Co to jest bezdomność ukryta?

- Lokale „niezabezpieczone” (wykluczenie w domenie prawnej) co oznacza brak tytułu prawnego do przestrzeni jako wyłącznej własności lub prawnej ochrony posiadania.
  - Lokale „nieadekwatne” (wykluczenie w domenie fizycznej), na przykład, gdy lokum nie nadaje się do zamieszkania.
  - Lokale „przeludnione” i „odizolowane społecznie” (wykluczenie w domenie społecznej) – gdy miejsce zamieszkania nie zapewnia prywatności i bezpiecznej przestrzeni osobistej do nawiązywania relacji społecznych.
-

